

Programové teze: informační zdroje

doc. PhDr. Jan Koura, Ph.D.

1 Východiska

Význam informačních zdrojů v akademickém prostředí dlouhodobě roste, a to jak v souvislosti s rozvojem informačních systémů, digitalizací administrativních agend a zefektivněním podpory řízení, tak i v oblasti e-learningu a moderních knihovnických služeb. Filozofická fakulta UK v posledních letech realizovala řadu zásadních opatření směřujících k posílení těchto oblastí. Patří mezi ně zejména elektronizace administrace a správy stipendií, zavedení modulu Smlouvy, vývoj vlastní aplikace pro hodnocení akademických a vědeckých pracovníků (HAVP), zřízení centrálního helpdesku či systematické rozšiřování nabídky elektronických informačních zdrojů (EIZ).

Problematika IT byla na Univerzitě Karlově po dlouhou dobu upozaděna, což vedlo k výrazné decentralizaci jednotlivých řešení na úrovni fakult. Přestože byla před čtyřmi lety zřízena funkce prorektora pro IT, nadále přetrvává potřeba koncepčního a vzájemně koordinovaného rozvoje informačních technologií v rámci celé univerzity. Mezi nejvýznamnější výzvy patří zprovoznění nového Studijního informačního systému (SIS), jež se dosud nepodařilo realizovat navzdory opakovaným deklaracím ze strany RUK, stejně jako příslibené dokončení všech funkcionalit modulu Cestovní příkazy (CP). Zvýšenou pozornost bude v budoucnu vyžadovat rovněž oblast kybernetické bezpečnosti a datové analytiky. Stabilizaci a další rozvoj IT oblasti na UK zároveň zásadně limituje dlouhodobý nedostatek kvalifikovaných odborníků a omezené možnosti jejich odpovídajícího finančního ohodnocení v silně konkurenčním prostředí trhu práce.

2 Priority na období 2026–2030

2.1 Digitalizace klíčových administrativních agend a rozvoj informačních systémů

Hlavní prioritou nadcházejícího období je završení digitalizace klíčových administrativních procesů na FF, jejichž realizace byla zahájena v předchozích letech. Jedná se především o spuštění modulu Cestovní příkazy (CP), který byl na FF úspěšně odpilotován a jehož plné nasazení je nyní podmíněno doplněním vybraných funkcionalit ze strany RUK. V návaznosti na plánované zavedení modulu Likvidační listy (LL), jehož testování na FF započalo začátkem letošního roku, bude nezbytné přistoupit k úpravě souvisejících procesů, zejména v návaznosti na již existující moduly Žádanky a Smlouvy, s cílem posílit jejich funkční provázanost. Další rozvoj generátoru dokumentů umožní zjednodušení a zefektivnění vybraných administrativních postupů a oběhu písemností, obdobně jako tomu bylo v případě digitalizace stipendijní agendy. Další typy elektronických studentských žádostí budou zaváděny v návaznosti na postup a strategické záměry RUK v této oblasti. Cílem pro nadcházející období je, aby se elektronický oběh dokumentů stal standardem, nikoli pouhým doplňkem papírové agendy.

S ohledem na rozsah a pestrost studijních programů na FF bude nezbytné se nadále ve spolupráci s RUK aktivně podílet na vývoji a implementaci nového Studijního informačního systému (SIS) tak, aby odpovídal specifickým potřebám fakulty. Současně bude nutné participovat na rozvoji rektorátního HR portálu a s ním souvisejících elektronických služeb v oblasti pracovněprávních vztahů, jako se tomu stalo v případě aplikace eDaňovka, kterou FF začala využívat v letošním roce. V neposlední řadě je nezbytné zajistit dlouhodobou koordinaci rozvoje fakultního IT s RUK a jeho systematické začlenění do rámce enterprise architektury UK.

2.2 Efektivní řízení a datová analytika

V předchozím roce započala na Filozofické fakultě implementace elektronického podepisování, jež se stalo integrální součástí procesu administrace stipendií. Budeme usilovat o to, aby tato funkcionalita, spadající pod správu RUK, byla rozšiřována na další administrativní agendy, čímž by došlo ke snížení stále vysokého počtu papírově podepisovaných dokumentů. Modul Manažerský informační systém (MIS), který je již na FF ve spolupráci s RUK testován, usnadní řídicím pracovníkům a řešitelům projektů získávat potřebné analýzy a data k efektivnější správě a řízení administrativních procesů. V minulém roce fakulta přijala rektorátní řešení centrálního helpdesku, který úspěšně využívají Oddělení informačních systémů (OIS) a Oddělení výpočetní techniky (OVT). Žádoucí by bylo rozšíření helpdesku

na další oddělení děkanátu a zřízení centrálního kontaktního místa.

V uplynulém období byla zřízena pozice fakultního datového analytika, což představovalo významný krok směrem k systematickému rozvoji reportingu a datové analytiky. Jeho činnost umožnila efektivnější správu fakulty a podporu kvalifikovaného rozhodování na úrovni vedení. Jedním z cílů nadcházejícího období bude pokračovat v rozvoji datové analytiky napříč všemi úrovněmi řízení a ve spolupráci s RUK usilovat o rozvoj univerzitního datového skladu.

Filozofická fakulta v předcházejícím čtyřletém období úspěšně rozvíjela aplikaci pro studentské hodnocení výuky (evaluace) a nově vyvinula aplikaci pro hodnocení akademických a vědeckých pracovníků (HAVP). Díky finanční podpoře ze strany RUK začaly tyto aplikace využívat i další fakulty UK. Obě aplikace poskytují cenná data v oblasti výuky a pracovního výkonu zaměstnanců, přičemž FF je ochotna i nadále za finančního přispění RUK podporovat jejich rozvoj, administraci a nasazení na dalších fakultách UK. V případě evaluační aplikace by se nabízelo její celouniverzitní nasazení v rámci jednoho z modulů nového SIS.

2.3 Moderní a udržitelná ICT infrastruktura

Mezi dlouhodobé problémy Filozofické fakulty patří zastarávající ICT infrastruktura. Díky jedné z projektových výzev (ERDF) se podařilo v předchozím roce pořídit nové servery a částečně obnovit některá PC, tiskárny a notebooky, stále se však jedná pouze o zlomek ICT techniky, které bude v následujících letech nutné modernizovat. Vzhledem k omezeným projektovým možnostem bude fakulta muset ve větší míře než v přecházejících letech spoléhat na vlastní zdroje.

V nadcházejícím období bude dokončena koncepce obnovy počítačové infrastruktury, přičemž tam, kde to zaměstnanci preferují, budou stolní počítače nahrazovány notebooky s dokovacími stanicemi. Tento krok umožní větší flexibilitu zaměstnanců i efektivní sdílení pracovních míst a usnadní dokončení přechodu na Windows 11. Aby se zkrátily časové prodlevy při pořízení nových zařízení, bude Oddělení výpočetní techniky (OVT) držet na skladě několik nejžádanějších typů notebooků, což urychlí jejich dodání zejména pracovníkům zahajujícím nové projekty. Dokončen bude již započatý proces nákupu nové webové šablony pro weby základních součástí a projektů. Mezi další priority a výzvy v této oblasti patří modernizace interní telefonie, posílení kyberbezpečnosti v souladu s univerzitními předpisy (např. dvoufázové přihlašování) a vyhodnocení přínosů přechodu z fakultního na univerzitní tenant, včetně migrace e-mailových schránek a intranetu. Důraz bude kladen také na zajištění kvalitních podmínek pro práci na dálku prostřednictvím modernizace VPN hardwaru a posílení Wi-Fi kontrolořů, které zlepší bezdrátové pokrytí ve všech objektech FF UK.

2.4 Knihovny jako moderní infrastruktura pro vzdělávání a výzkum

V návaznosti na koncepci rozvoje Knihovny FF UK schválenou v předchozím roce bude dokončena integrace KFF UK do struktury děkanátu. Mezi priority nadcházejícího období bude patřit posílení knihoven jako moderního a kvalitního studijního a výzkumného prostředí. Mezi konkrétní kroky bude patřit úprava zelené studovny Knihovny Jana Palacha, která umožní vznik nových studijních míst. Podle finančních možností fakulty bude potřeba začít vybavovat knihovny novým a funkčním mobiliárem – včetně stolů, většího počtu zásuvek (včetně zásuvek s USB-C), sdílených monitorů pro týmovou práci, navýšení počtu RFID zařízení a případně zvážit vznik další týmové studovny nebo v poslední době velmi poptávaných individuálních studijních míst.

Zásadní událostí pro toto funkční období bude otevření Knihovny Růženy Vackové v Opletalově ulici, plánované na září 2027. Součástí bude bezobslužná studovna 24/7 přístupná všem uživatelům UK a depozitář starých tisků s kapacitou 10 000 svazků s vlastní studovnou. Po přestěhování knihovních fondů z Celetné bude diskutována možnost vzniku studovny v tomto objektu, která by doplnila chybějící studijní prostory.

V oblasti knihovních fondů je plánována systematická probírka a redukce nefunkčních jednotek napříč celým fondem KFF UK, která by ideálně během pěti let umožnila opuštění depozitáře Krystal a přinesla významnou úsporu finančních prostředků. Současně bude pokračovat katalogizace nezpracovaných fondů jednotlivých dílčích knihoven. Do roku 2030 počítáme s dokončením katalogizace nezpracovaných dokumentů v latince a se zpracováním, probírkou a deduplikací fondů původně umístěných v depozitáři AV ČR v Jenštejně. Důležitým krokem ke zvýšení dostupnosti a komfortu knihovních služeb bude zavedení jednotné garantované otevírací doby a možnosti objednání výpůjček do spádové knihovny v každém objektu FF UK, které se v současné době testuje na hlavní budově FF.

Co se týče elektronických informačních zdrojů (EIZ), fakulta bude udržovat jejich kvalitní a širokou nabídku s cílem rozšiřovat ji i pro menší a specifické obory podle poptávky uživatelů.

2.5 Rozvoj e-learningu a digitálních kompetencí

Prioritou nadcházejícího období bude rovněž koordinace aktivit Knihovny FF UK s nově vzniklým referátem Otevřené vědy, zejména v oblastech využití umělé inteligence, rozšiřování nástrojů otevřené vědy a evidence a správy vědeckých výsledků. Středisko vědeckých informací (SVI) spadající pod KFF UK bude nadále poskytovat systematickou podporu hybridní a distanční výuky a cílená školení akademiků i studentů, včetně instruktážních videí. V návaznosti na založení Centra pro digital humanities (CDH) a zřízení pozice Research

Software Engineer (RSE) bude jedním z cílů také hlubší propojení digital humanities a softwarových nástrojů s výukou a výzkumem.